

POKAZAĆ SIĘ (620) *vb pf*

się (388), sie (232).

o oraz drugie a jasne (w tym w a 2 r. błędne znakowanie); w *inf* -ka- (109), -kã- (24); -kã- *RejAp*, *BialKaz*, *SkarŻyw*, *StryjKron*; -ka- : -kã- *BibRadz* (1:1), *SarnUzn* (1:1), *GórnDworz* (1:2), *CzechRozm* (17:3), *CzechEp* (17:8), *NiemObr* (13:2), *SarnStat* (6:2), *PowodPr* (1:1); w *imp* wahania; w pozostałych formach -kã- (447), -ka- (12); -kã- : -ka- *GrzegRóżn* (6:1), *WujJud* (9:2), *BudBib* (3:1), *MycPrz* (4:1), *CzechRozm* (35:2), *SkarJedn* (20:2), *CzechEp* (106:1), *CiekPotr* (1:1), *SkarKazSej* (4:1).

inf pokazać się (136) [w tym może POKAZAĆ + *impers* od MOC (59) w znaczu. 3.a., w zdaniach typu: to a. co pokazać się może, mogło(by), pokazać się może, iż]. ◇ *fut* 2 *sg* pokâżesz się (2). ◇ 3 *sg* pokâże się (121). ◇ 2 *pl* pokâżecie się (1). ◇ 3 *pl* pokâżą się (10). ◇ *praet* 2 *sg* *m* pokâżâłeś się (1). ◇ 3 *sg* *m* pokâżâł się (57). *f* pokâżała się (24), jest się pokâżała (1) *BibRadz*. *n* pokâżało się (156). ◇ 3 *pl* *m* *pers* pokâżali się (10). *subst* pokâżały się (10). ◇ *plusq* 3 *sg* *m* był się pokâżâł (1). *f* pokâżała się była (1). *n* było się pokâżało (1). ◇ *imp* 2 *sg* pokaż się (1) *OpecŻyw*, pokâż się (1) *CzahTr*. ◇ 3 *sg* niech, niechâj się pokaże (2). ◇ 3 *pl* niechâj pokâżą się (1). ◇ *con* 1 *sg* *m* bym się pokâżâł (3), bych się pokâżâł (2); bym *ActReg*; bym : bych *SarnStat* (2:2). ◇ 2 *sg* *f* byś się pokâżała (1). ◇ 3 *sg* *m* by się pokâżâł (18). *f* by się pokâżała (11). *n* by się pokâżało (31). ◇ 3 *pl* *m* *pers* by się pokâżali (6). *subst* *m* by się pokâżały (1) *GrzegRóżn*, by się pokâżali (1) *SkarŻyw*. *f* i *n* by się pokâżały (5). ◇ *con praet* 3 *sg* *m* by się był pokâżâł (1). ◇ *part praet act* pokâżâwszy się (3).

Sł stp notuje, *Cn s.v.* pokazuję się; stawiam się komu jako abo jakim, *Linde XVIII w. s.v.* pokazać.

I. W funkcji zwrotnej bierno-rezultatywnej (615) :

1. Stać się widocznym, dać się widzieć; *videri Vulg*, *JanStat*; *apparere PolAnt*; *crescere Vulg*; *manifestare sese*, *manifestari JanStat* (58) : w Irzod odwieczora pokazało sie floneczko iaskrawe/ á zalię k wieczoru zachmurâło sie. *LudWieś* B2, B2v; ták iâ náuczył gdy lię brzemię [tj. *cięża*] pokazało: iefli lię otym dowiedzą/ powiedz: iŕz ci lię to z onym mlodym y gładkim mnichem przydáło *SkarŻyw* 183.

pokazać się gdzie (2): á gdy wydârta iemu [kartka] byłâ/ pozdrowienie Bogâ rodzice ná niey lię pokazało. *SkarŻyw* 200; *KlonWor* 24.

Zwrot: »na świat się pokazać« (1): Phoebus złoty ná świat lię pokâżâć gotuie *SapEpit* A2.

a. Pozwolić się zobaczyć (6) :

pokazać się komu (5): Wltâń iuz z mártwych/ a pokaż sie matce twé Marij *OpecŻyw* [162]v; *MWilkHist* H2v, I2v, I3; *WujNT* 123.

pokazać się przed kim (1): Wfiaday ná koniâ z fercem fwym Skânderbekowym/ [...] Pokaź lię przed ludem fwem *CzahTr* F.

pokazać się jakim (1): Nowaby to Hiŕtoria [...]. Iżby Kriŕtus miał zmartwychwftâć Y żywym lię wam pokâżâć. *MWilkHist* I3.

b. Pojawić się, powstać (10) : A kiedy się puŕciła trâwa i owoc wczyniła/ tedy się pokâżało i kâkolé *MurzNT Matth* 13/26, *Mar* 4/29; *BibRadz Matth* 13/26; *WujNT Matth* 13/26; przez którâ [swâ wolę] [...] / iâko ŕkoro im brody wielkie poroŕły/ y siwé wloŕy sie pokâżâły/ [...] w vprafzâniu iâłmużny oŕtâtek żywotâ fwégo pokâdâiâ *SarnStat* 517 [*idem*] 927.

pokazać się gdzie (2): aby każdy niofl wręce rozgę albo lálkę/ a naczyiey by fie lálce pokázala latorofl ij kwiat/ ten ieft doftoien/ aby iemu dziewitza Maria dána była ku manzelltwnu. *OpecŻyw* 4; *Strum* O2v.

Zwrot: »na wierzch się pokazać« (1): Bo iáko w cíele człowieczym/ ktorykolwiek fie wrzod ná wierzch pokáže/ z włánego cíáá ieft. *PowodPr* 37.

Przen [z czego] (1) : máiac tę nádzieię/ że z tey świętey máćice [tj. *przekładu Biblii*]/ gdy fie wkorzeni w ferca wiernych á wybránych Bożych/ pokážą fie wdźięczne á obfite owoce *BibRadz* *6.

c. *Objawić się w sposób nadprzyrodzony* (17) : Zaden z tych [Bóg „indefinitus”, Bóg „istotny”] nie pokazał fie przy Krzćie Kryfthufowym/ iedno ieden Bog Oćiec w głošie/ ieden Syn Boży w cíele/ ieden Duch S. w ołobie Gołębice. *GrzegRóżn* H4v; *CzechRozm* 117v; *CzechEp* 276; á ci byli Moyzeřz y Eliařz: ktorzy pokazawřzy fie w máiełtaćie/ opowiedáli iego zeřćie *WujNT Luc* 9/31; *SkarKaz* 6a.

pokazać się komu (10): *CzechRozm* 41v *marg*, 48, **v, **5; *SkarŻyw* 484; *CzechEp* 261; *WujNT* 71, 471, 883; o twarzy iego y o řzátách powieřć namnieyřza ieft/ odrobiná te^{go} co fie im tám [apostołom w czasie przemienienia Pańskiego] pokázalo. *SkarKaz* 122b.

pokazać się w czym [= *pod postacią czego*] (2): Tákże Duchá ř. máluia w gołębicy/ álbo w ięzykach w ktorych fie pokázác raczył *WujJud* 44v; *WujNT* 471.

pokazać się jakim (2): Bo fie takim był ánioł pokazał/ że mógł być zá Bogá chwalon. *WujNT* 890, 883.

pokazać się jak (1): To ieft ten Pan Bog ktoryć fie řtrářzliwie ná gorze pokazał *SkarŻyw* 484.

Szereg: »zjawić się i pokazać« (1): [obrazy Trójcy řw.] řá figury widomych y cíielefnych rzeczy/ w ktorych fie Bog ludziom ziawić y pokázác raczył. *WujNT* 471.

d. *Pojawić się na świecie lub na jakimř terytorium* (10) : *CzechRozm* 182v; *CzechEp* 354, 373; iákoby to od wielkiego iákiegoř Láchá mnieyřzy Lářzkowie zá czálem fie pokázali *KochCz* B2v; A poniewař Enoch y Eliařz iefzće fie nie pokázali: tedyć y to pewna/ że iefzće Antychriřt nie przyřzedł *WujNT* 864.

Zwroty: »pokazać się w personie [czyjej]« (1): Abowiem ktory drzewiey chćiał fie zwác Bogiem Abráhánowym y oycowřkim/ pokazał fie potym w Perfonie Syná řwego *GrzegRóżn* K4.

»znacznie się pokazać« (2): Gdyř Apofřtoł Páweł dáie to znáć/ iżby fie iuř y ná on czás [Antychryřt] znáćnie był pokazał *CzechEp* 354, 351.

a. *Ujawnić swoją działalność* (2) :

Zwrot: »jawnie się pokazać« (2): Pierwřza [częřć *Ewangeliü*] ma w łobie řpráwy Pána Chriřtufowe/ przed tym niřli fie iáwnie pokazał: gdy iefzće krzćił Ian S. *WujNT* 298, 301 *marg*.

e. *Przybyć dokądř* (9) :

pokazać się jak (1): Hneth męřzowie [...]/ kiedy czás przyřzedł wyřcia z miářtá/ zbrojno fie pokázali *GórnDworz* Z5.

pokazać się gdzie (1): Więć wzdy trzeba zeby był taki Ziařd rychłó, gdzieby *totum corpus Reip.* pokázalo się. *ActReg* 113.

W przen (2) : gdzie [*na sejmie*] gdy się zakupią stany wszystkie z Korony, z Wielkiego Xęstwa Litewskiego, z Prus y z innych Prowincyi, [...] pokaze [*lege: pokaże*] się ciało zupełne Rpety zewsztykami członkami *ActReg* 136, 113.

α. *Stawić się przed kimś, aby zostać przez niego ocenionym; se(se) manifestare JanStat (6)* : A zaż wżyfłkich Heretykow do Concilium wielekroć nie wzywano? [...] czemuż nie pokazać nie śmieli? *WujJud* 158v; *SarnStat* 414.

pokazać się komu z czym (1): ma nie każdy [*jadący z podwodą*] z listem Vrzędowi we wsi albo w mieście/ temu kogo nąd tym wtawiono pokazać *SarnStat* 974.

pokazać się gdzie (3): A ieliby kto z takowemi wołmi/ bydły/ y innemi rzeczami w królestwie kupionemi minął komory mytné/ w nich nie pokazawży: takowe rzeczy niech ftráci *SarnStat* 399, 398, 1285.

2. *Zdarzyć się, stać się, nastąpić; exoriri JanStat (21)* : Z kąd obawam nie miła bracia by nie gdzie zań Morowe powietrze tego to miefiacza niepokazało *LudWieś* B2v; *HistLan* C4v; *CzechRozm* 114v, 182v; Miał iednego wczniá Ianá/ ktorego vpadek zdáleká (Bo fię alz po śmierci iego pokazał) widząc/ tak mu mowił: [...] *SkarŻyw* 35; Za czym fię wielka odmianá pokazała/ w oney ftárey pośpolitey rzeczy Rzymkiey *CzechEp* 379, 39; Iáki fię cud pokazał z podziemného gmáchu. *GórnTroas* 16; Lecz dołkonále zwycięstwo pokaze fię dnia oftátecznego. *WujNT* 867, 425; *SarnStat* 948; Ípodziwiałem nie/ że zaráz ná tym Seymie wietfze niż kiedy baczenie ná ftan Duchowny pokazać nie miało. *PowodPr* 59, 26, 55.

pokazać się nad kim (1): [*Mateusz*] vpátruiąc [...] dziwną íprawę Bożą/ ktora nie nąd Iezufem Panem pokazała: vkazuie to że go tak Nazáreyczykiem zwác miano *CzechRozm* 144v.

pokazać się w kim (1): coś podobnego okázuiąc oney dziwney y mocney íprawie BOżey/ ktora nie przedtym w Sarze ftárey y niepłodney pokazała była. *CzechRozm* 155.

W charakterystycznych połączeniach: pokazał(-o, -a) się baczenie, cud (2), krzywda, morowe powietrze, nagroda, odmiana, pożytek, sprawa boża (2), zwycięstwo.

Frazy: »potrzeba pokaże się« (1): azebyś wm MMP. swiadkiem raczyłybydz niewinnosci moiey gdzie tego potrzeba pokaze się *ActReg* 14.

»[czego] przykład się pokazał« (1): znáyduią fię podobno niektorzy/ ktorzy y oyczyznę miłuią/ y zwierzchności powinny wczciwość oddawaią/ czego v nas w Polfcze nie dawny fię przykład pokazał/ gdy ná inftygacyą koła pośelkiego/ ich mość Práłáci/ ktorzy w rádzie zásiadaią/ musieli Krolowi/ y rzecypópolitey przyśięgác/ czego przedtym nie czynili: tam niektorzy z ochotą rádzi to wczynili/ á drudzy áz z przymufzenia. *NiemObr* 172.

»skutek [czego] pokazał się [na kim]« (1): Bo skutek modlitwy Pána Chriřtufowey pokazał fię ná Rotmiřtrzu *WujNT* 292.

»[czego] mogły się znaki pokazać« (1): ktoreby [*wiary pogańskie*] fię fnadz iefzcze we Zmodzi y gdzie indziej mogły znaki nieiákie pokazać *CzechEp* 13.

Zwrot: »prawdziwie się pokazać« (1): tak fię też y to nigdy prawdziwie nie pokaze: żebym też ia Iezufá Chriřtufá [...] miał kiedy czynić mieřzańcem/ abo ze dwu fklionym iáko mi to zádaie *CzechEp* 74.

3. *Okazać się, stać się wiadomym, dać się stwierdzić, zostać poznany w wyniku wnioskowania, oceny; niekiedy w funkcji zbliżonej do 'być'; apparere PolAnt, Modrz, Vulg; esse PolAnt, Vulg; fieri Modrz, Vulg; coargui, deprehendi, exstare, ostendi, perspici, probari, reddi, videri Modrz; manifestari Vulg; concerni JanStat; consistere, dare specimen, gerere se, ostendere se, probare se, stare Cn (536) :*

a. *Z podmiotem nieosobowym lub bezpodmiotowo: wyjść na jaw, dostać się do wiadomości, pozwolić się domyślić, że... [niektóre użycia może pass lub impers od „pokazać”] (452) :*

αα. *W zdaniach z podmiotem (54) : Będą szukać nieprawości Izraelskich/ á nigdziey fię nie pokażą [et non erit] BibRadz Ier 50/20; GrzegRóżn N2v; RejAp 136; CzechRozm 113v; ModrzBaz 34; Ná trzecim [koncylium] w Ephezie iefzczę znáczniey przełożeństwo to Rzymfkiego Bifkupá pokażálo fię/ iż ná nim Alexándryifki Pátryárchá Cyryllus/ pierwżym prezydentem był/ dla tego/ iż trzymał mieyfce Celefytyná Papieżá SkarJedn 115, 118, 344; áni do niey [tj. światłości bożej]/ áby fię złe wczynki ich/ w ktorých zázwdy leżec myflá/ nie pokażáli/ [...] nie idą. SkarŻyw 80; Niewinność áfz fię po śmierci pokażála. SkarŻyw 184; iż fię ich wiele pokażác może, ktorzy przez czárty ktorým służyli, stolice Papieskiej dostawáli CzechEp 420, 79; w ktorých fłowiech mogę to befpiecznie rzec/ iż nie ledwie/ ile fłow/ tyle grubych błędow/ pokażác fię może. NiemObr 144, 58, 163; iż gdy byli doświádczeni wielkim wtrapieniem/ obfitość wefela ich fię pokażála WujNT 2.Cor 8/2; WysKaz 41; Ale kędy fie może pokażác ftárádawné y fpokoyné wżywánié, że od kilku dziesiát lat ono pole bez przestánia kto orywał [...]: tedy [...] SarnStat 474, 134, 336, 614 SkarKaz 279a; SkarKazSej 662a.*

pokazać się jaki (6): Przeto tego Miefiacza now pokaże fie fnieżny y mrozny LudWieś Bv, Bv; Strum I2v; CzechRozm 193; Studżien tákich/ y z rozmáitémi wodámi/ dofyć v nas: ktoré/ by kto był piłmem obcym kráiom podác chciał/ wierzę/ iefli niepodżiwienia/ niż tám té/ godnieyřzé/ tedy do wżywánia pożytecznieyřzé/ pewnie fye pokażá. Oczko 8v; ZapKościar 1591/46.

pokazać się komu (3): LudWieś B2; Strum I2v; Abowiem pokażála fię nam w męce Páńfkiej/ [...] fpráwá przykłądu podobnego nie máiąca LatHar 261.

pokazać się kim [= za pośrednictwem kogo] (1): A iż fie káždéy rzeczy wážność y położenié/ nawięcéy dwunaściá świádków pokażác może/ tedy [...] SarnStat 614.

pokazać się czym [= przez co] (1): ponieważ fławá iego [Józefa] wielkich á niepořpolitych cnot iedną fię rzeczą pokażála: ifz go Pan Bog ná to obrał/ áby był oycem mniemánym wiecznego Boga ná ziemi. SkarŻyw 241.

pokazać się czym [= że jest czym] (1): Owřzem grzech/ áby fię grzechem pokażá/ fpráwił mi śmierć przez ono dobre WujNT Rom 7/13.

pokazać się na kim (1): A chociaże Noe grzechu w tym niemiał ifz fię z niebaczenia wpił: wřzákże fię ná nim fprofność y mierzzioność piáńftwá pokażála. SkarŻyw 271.

pokazać się w kim [= że ktoś ma] (1): Ktora [niewstydlíwa twarz] fię fpráwiedliwie y prawdźiwie w nas pokażác nie może. CzechEp 383.

pokazać się w czym (3): ták też y tych czáfow potrzebá ná mieyfcu Piotrowym/ tákiego ko⁸⁰ wpatrowác/ ktorzyby ořobliwá mocá/ y zwierzchnořciá/ między infzymi/ yprzed infzymi/ kluczámi tymi wládał: [...] w ktorým porzázdku/ iednořć/ y fpoecznořć/ y rzáđ ořobliwy/ y pořpolity pokażác fię może. NiemObr 29; LatHar 261. Cf »dowod się pokażá«.

pokazać się jakim (1): Ktora [wiara] gdy też iuż znaczną/ fie pokaże/ tedy też z nią zaráz vpewnienie o łańce BOżey przyftąpi *CzechRozm* 215.

pokazać się jak (1): Przetotho tego to przyźłego Maia na wiofnę pokaże fie iańno. *LudWieś* B2.

pokazać się skąd [zawsze: stąd] (2): *CzechRozm* 42v; Nákoniec iańny bład/ y rozmaíte omylności Papieżow Rzymfkich/ zftąd fię pokázác muřzã/ gdy iedni drugich dekretã pľowãli *NiemObr* 178.

cum N cum inf „być” [w tym: jaki (4), jakim (2)] (6): *WujJudConf* 153v; áby fię fkázã nářzã z naprãwã/ vtrátã z nagrodã przyrownãã/ á tym fię weľelřzã być pokázãã. *SkarŻyw* 257, 336; *CzechEp* 101; Bo gdy fię y łami obaczã/ tá konfederacia pokaże fię byďż bezbożna *PowodPr* 39; *SkarKaz* 606a.

W konstrukcjach składniowych oznaczających, że pogoda w danym miesiącu będzie taka, jak pogoda w określonym dniu (2): Podmaiek [tj. czerwiec] [...] pokazał fie nam w niedzielę przed Nowem latem *LudWieś* B2; Czwartý dzień po Nowem lecie/ Liřtopad fie pokazał/ ktorego czały dzień na niebie było iańno *LudWieś* B3.

Frazy: »dowód [czego w czym] się pokazał« (1): WYřoki dowod y iańne doznãnie miłości tego Pãná nářzego ku nam wiernym řwoim w tym fię nawięcey pokázãło: iż on řwoie ludki y poddãne wľãny^m ciãłem řwoim y krwiã karmi. *SkarKaz* 159a.

»pewna rzecz się pokaże« (1): nie tãk prędko wierz gdy o nim źle mowiã. rãczey obmawiy z miłosierďzia ku niemu/ mowiãc: Nie pewne to rzeczy. rozumieymy dobrze o nim/ poki fię pewna rzecz nie pokaże. *SkarKaz* 279a.

»skutek się pokazał« (1): Ale wedle Hiřtoriey y řkutku ktory fię pokazał/ znacźnie fię rzecz tá pokãzuie *CzechEp* 372.

Zwroty: »jawnie się pokazał« (1): brzyďzã fie plugãwoľciã iey/ y thymi mãrnemi pořtępkã iey/ ktore fie iuż iańnie řwyãtu pokázãły *RejAp* 146.

»prawnie się pokazał« (1): ktõrym [deputatom] řalaria náznãczoné řã w Vniwerřale Poborowym/ á do tego win przeřãdzonych/ ktõreby fie prãwnie pokázãły/ Czwartã część *ratione retentorum* tylko Poborowych. *SarnStat* 415.

»řwiatu się pokazał« (1): *RejAp* 146 cf *»jawnie się pokazał«*.

»znacznie się pokazał« (1): gdy fię częľto náydowãli tãkowi/ w tey ich powřzechney gromãďzie/ kthorzy Papieżom Rzymfkim przygãniãli/ [...] mięďzy ktorymi znacźnie fię pokazał Biernat on řławny oćiec *NiemObr* 177.

Szereg: »być i pokazać się« (1): A po smierći oboygã maiętnoćci ieych [...] na dobra Kofźcielne przypadać ma poľowica, a druga na przyãciele, kthorzy by nablifzy byli y pokazali řzię. *ZapKofcier* 1591/46.

ββ. *W zdaniach bezpodmiotowych lub z formalnym podmiotem „to”, „co”* (56) : Theřz ieslibi ktori Miřtrz w Cechu řie skarźił, na řługe leb thowarziřřa řwego, o nieposulfęinstwo albo iãki wistemp iego, [...] takowemu iesli się thak [tj. że tak jest] pokaże, od Starřlich ma bycz odpulfęczenie [tj. zwolnienie ze řłuzby] dane. *ListRzeź* w. 35; *BudBib* I 386d marg; *MycPrz* I A2v; *BudNT* 1.Ioann 3/2; że wiele bywãło ludzi cnoty y náuki (ile się pokázãć mogľo) ořobney/ ktorych się řprořne wyřtępkã dzierźãły *ModrzBaz* 6, 40v; Widzieli Papieżowie Duchem Prorockim y Duchem Piotrã ř. iż to czći prořney prãgnienie Biřkupow Cãrogrockich/ wielkie niepokoie w kořciele Bożym vczynić

miało/ iáko fię to po tym pokazało. *SkarJedn* [180]; Iákie iego tám życie modlitwy/ y zábawy/ y bogomyślności były/ wiedzieć fię nie może. Ná dzień fię to ładny pokaże. *SkarŻyw* 51, 30; *ActReg* 105.

pokazało się z czego (a. *ex aliqua re*) [= *na podstawie faktów*] (6): Iešt tedy vrząd Kápłáńfki/ Pánu Bogu czynić Ofiáry/ y Kościelne Świátości łzáfowáć/ iáko sie to z obrzędów poświęćania może pokázać. *KuczbKat* 245; *SkarŻyw* 498; *CzechEp* 310; *NiemObr* 23; Státut o mężobóyfciách w obronie zdrowia wczynionych/ gdyby fie to iáśnie *ex scrutinio* pokazało/ w mocy zołtáwuiemy. *SarnStat* 613, 103.

pokazało się z kogo, z czego [= *na podstawie (czyich) tekstów*] (2): á to wšytko/ iáko fię działo/ iuž fię teraz z koncylia [...]/ ktore z Greckie⁶⁰ ięzyká przełożone są/ z Hiřtorykow [...] y z innych Doktorow kościelnych/ wywodnie y prawdziwie pokaże *SkarJedn* 172; *NiemObr* 48.

pokazało się na kogo (1): A gdzieby co tákiego namniey fię ná tego vrzędniká pokazało/ nie wyszedłby przysięgá *GórnRozm* G2; [*OrdunekGórn* 38].

pokazało się czym [= *przez co*] (1): y to fię iuž ichże dekretámi o Papiezu pokazało: iż fię Bogiem czyni *CzechEp* 421.

pokazało się czym [= *że jest czym*] (1): ták mowię/ że fię to prawdą pokázáć nie może/ żeby ia kędy Iezufá Chriřtuřáfá mieřzáncem/ ábo ze dwu fklionym etc. názywáć ábo czynić miał *CzechEp* 76.

pokaże się z czym [= *jakie*] (1): żeby káždy rok odmieniáni byli [*instygatorzy*]/ [...] Co fie da Bog fwym tzálem pokaże s pożytkiem [*tj. pożyteczne*] *WierKróc* B3.

pokazało się na kim, na czym (4): ktož będzie śmiał tego przeć/ iż Pan Bog przez [...] świętych ludzi Reliquie/ tyž cudá dziwnym obyczáiem řpráwuie? Pokazało sie to ná onym trupie/ ktory ták wrzucony z przygody w grob Elizeuřzow/ dotknáwřzy sie ćiáłá iego wnet ożył. *KuczbKat* 275; *SkarŻyw* 76, 162; *SkarKazSej* 678b.

pokazało się w kim, w czym (3): *CzechEp* 421; Odpráwiwřzy iuž tedy pierwřzú część tey náłzey controwerřiey/ to iešt o ofobie Piotrowey/ w ktorým fię to nigdy nie pokazało/ áni z vřtáwy páná Chriřtuřowey/ áni z przykłádw Piotrowych/ áni z řadnych pířm świętych/ [...] áby on miał być iákim monárchú duchowným we zborze páná Chriřtuřowym: [...] *NiemObr* 48; *SarnStat* 862.

Ze zdaniem podmiotowym [*w tym z zapowiednikiem: to*] (7); *iž, że* (14), *zaimek pytajny* (6), *ižby, żeby 'że'* (5), *jeřli 'czy'* (2)] (27): *LibLeg* 11/183; *KochZg* A4; hnet fie to pokaże/ ieřli co vmiem. *GórnDworz* T4v, Aa2; *WuřJudConf* 259v; *RejPosWstaw* [21³]; *BudBib* bv; teraz dzieći Bože ieřteřmy/ lecz fie ieřczće niepokazało co będziem *BudNT* 1.*Ioann* 3/2, *przedm* b3v; *CzechRozm* 120v; *SkarJedn* 81; *Oczko* 27v; á to wšytko dla tego/ áby fię pokazało iřz kápłáńřtwo nowego zákonu [...] řtářze/ dořkonářřze/ y wieczne iešt. *SkarŻyw* 284, 30, 76, 201, 498; *CzechEp* 74, 76, 421; *KochSz* A3v; *ActReg* 30, 46; A ieřliby fie to pokazało/ iřby pozwány niewinnie á potwarnie był odnieřřón/ ma byđř [...] karan wedle Conřtituciięy *SarnStat* 152, 792, 1050; *PowodPr* 84.

W charakterystycznych połączeniach: pokazało się z koncylia, z obrzędów poświęćania, z pism świętych, z postępkow [czyich], *z prawdy, z przykłádw* [czyich], *z rewizyjey inwentarzow, z ustawy Pana Chrystusowej.*

W charakterystycznych konstrukcjach: ile się pokazać może (2); *jako się pokaże* (pokazało) (7).

Frazy: »samo się pokazało« (1): A iż tak iest/ tedyć fię famo pokazało/ że ono prawdá iest/ co twierdżę *BudNT przedm b3v*.

»pokazało się (a. pokazać się może) dowodnie (a. wywodnie)« [*szuk zmienny*] (2): *SkarJedn 172*; Ale co przydawa iżbyłmy ie [*Pismo Św.*] okęłác y wylzpaczać mieli: tedy fię to pokázác nie może prawdziwie y dowodnie. *CzechEp 215*.

»jawnie, jaśnie się pokazało (a. może się pokazać)« (4:3): *KochZg A4*; ále że w dzyeń fádny iáwnie fie to pokaże wśelkiemu fтворzeniu/ iż Pan Iezus Kriřtus/ [...] że iest prawdziwym z Oycem fwoim *RejPosWstaw [21³]*; To co fie iáwnie pokaże y potwierdzi fie dowody pewnemi *RejPosWstaw [21³]*v; *BudBib bv*; *ActReg 163*; *SarnStat 613, 792*.

»pokazać się może prawdziwie« (1): *CzechEp 215 cf* »pokazało się dowodnie«.

»znacznie się pokazało« (3): *BudBib bv*; *CzechRozm 120v*; Co y dawnych lat [...] y teraz zá pánowania Krolá iego M. Pána náłzego [...] znacznie fię pokazało. *VotSzl C3v*.

α. *Zostać omówionym, przedstawionym słownie, podanym do wiadomości, wskazanym, wymienionym (261)* :

αα. *W zdaniach z podmiotem (43)* : *KromRozm II f3v*; lecz fię znaczy z tego Ze ten Bog twoy ma w łobie y Oycá y Syná Y też Duchá fwiętego? [...] Azalż z tąd wykłádáczu vczony nie widzifż/ Ze fię cztery pokazaż *GrzegRóżn N*; *SarnUzn B7*; *GórnDworz S2, Hh3*; *BiałKat 341 marg*; *CzechRozm 73v [2 r.]*, 146v; *ModrzBaz 70*; Iuż fię dwie rzeczy obiecáne pokazały *CzechEp 235, 123, 206, 235, 361, 376*; *NiemObr 37*.

pokazać się z kogo, z czego [= na podstawie (czyich) tekstów] (17): gdyż z wiela dowodow á nawięcey z piřm iegoż fáme⁸⁰ to ich fałszne mnimánie pokázác fię może *BibRadz *4v*; *BiałKaz F*; *CzechRozm 56v, 118v, 139v, 170v*; Tę śmiáłość twoię/ y zpowieřćifmy poźnáli [!]/ y zliřtu fię twego do Apulczykow pokazałá. *SkarJedn 247*; *CzechEp *3, 385*; *NiemObr 32, 51*. *Cf* »prawda się pokazała«, »jaśnie się pokazać«, »sam się pokazać«.

pokazać się komu (2): Może być Pan Bog máłowány y wyrażony ták/ iáko fie nam w Piřmie łam pod figurámi pokázác raczył *WujJud 44v*. *Cf* »na oko się pokazać«.

pokazać się czym [= przez co] (1): tedy to złączenie żadną rzeczą lepiej się pokázác niemoże iáko Chlebá y Winá żywiołmi. Bo Chleb z wielu źiarn iest [přawowan/ y Wino z wiela gron bywa: ták też y my/ ácz nas wiela iest/ mocną tego Bořkiego Sákrámentu zwiářkå/ weřpołek řpoieni y zwiářáni bywamy *KuczbKat 165*.

pokazać się w kim (2): tedy Arryáńřtwá (ktore fię też przedtym w I(ego) M(iłości) pokazało) [...] żadną miářą nie vydźie *CzechEp 277*. *Cf* »dowodnie się pokazać«.

pokazać się w czym [= przez co] (1): Lecż y w tym nieřfátek ich řnádnie fię pokázác może. *NiemObr 176*.

pokazać się gdzie [= w tekřcie] (5): *OrzRozm Qv*; *GórnDworz I4v*; *WujJud 44v*; *CzechRozm 149*; wielki to ieden [řos] ktory fię iuż w przykłádzie obłędliwey drogi Ionářá Proroká pokazał *PowodPr 54*.

W charakterystycznych połączeniach: pokazać się z historykow, z okazania bożego, z okoliczności, z pism [czyich], z Pisma Świętego (miejsz Pisma Świętego, pism Nowego Testamentu) (5), z powieřci, z przykładow, z słowa bożego, z řwiadectwa ojcow řwiętych.

Frazy: »prawda się pokazała [z czego]« (1): y dofyć iáinnie prawda fię pokazáá/ ták z świádectwa oycow S: iáko ze zwyczáiu Kościoła [!] Rzymkiesgo *SkarJedn* 318.

»przykład się pokazał« (1): ták iáko fie do tego drogá otworzyłá y przykład ná mieyfách nowego teftámentu pokázá. *CzechRozm* 149.

Zwroty: »dostatecznie się pokazać« (1): á czynię to dla tego/ áby fię tá rzecz lepiej y doftáteczniey pokazáá. *NiemObr* 35.

»dowodnie się [w kim] pokazać« (1): Stądci yest nyeuftáwiczność náuki kácerfkyey/ ktora fye wczorá w Luthrze y drugich džífyeyfých doktorzech kácerfkich yálfne á dowodnye pokazáá. *KromRozm II* p3v.

»jaśnie, jawnie się pokazać« [w tym: z kogo, z czego (2)] (3:1): *KromRozm II* p3v; *SkarJedn* 318; Gdyż fię ty mordy/ [...] rychley przy iego głowie Pápieżu Rzymfkim y iego dworzánách náyduiá/ y z ftárych Hiftorykow iáśnie pokázác mogá. *CzechEp* 166; *WysKaz* 33.

»[komu] na oko się pokazać« (1): Ktorá rzecz/ gdy/ iáko przyftoi/ z fłowá Bożego rozbierzemy: tedy fię nam y ten Antychrift/ o ktorego nam idzie/ [...] ná oko pokaże. *CzechEp* 349.

»sam się pokazać [z czego]« (1): Bo fię tá [wiara] íámá z okazania Bogá iednego prawdziwego/ bez ofobliwych y długiéh ízkolnych wywodow pokaże. *CzechEp* 56.

W przen (2) :

Fraza: »pokazała się droga« [szyk zmienny] (2): Też fye w tákym Pogrzebie [tytuł utworu] pokazáá drogá tym nálfzym Paniętom/ do wielkiey godności *OrzRozm Qv*; *GórnDworz* I4v.

ββ. *W zdaniach bezpodmiotowych lub z formalnym podmiotem „to”, „co” (218) :* *KromRozm II* 1; *OrzQuin* Q3v; Niechay oni zowá plewámi y vftáwámi ludzkiem te fłowá/ ále fie przy tym nie zoftoiá/ co fie iuz pokazálo. *SarnUzn Cv*, B3v; *GórnDworz* X7; Co áby íie lepiej moglo pokázác/ od tego poczniemy co íie przez to fowo rozumie. *KuczKat* 250; *WujJud* 134v; *CzechRozm* 53, 130; *SkarJedn* 163, 340; iefliż to prawdá ieft/ co mi X.K. zádáie/ czyli fię co inlfzego pokaże. *CzechEp* 211, 36, 52, 113, 129, 203 (17); *NiemObr* 48, 132; *ReszPrz* 91; íż wiáre krześciáńfká (iáko fie teraz pokazálo) opákuie y w pogáńftwo obraca *PowodPr* 36, 15.

pokazało się u kogo (1): v ktorých Rábinow tożby fie też pokázác moglo *CzechRozm* 128v.

pokazało się z kogo, z czego [= na podstawie (czyich) tekstów] (51): *KromRozm II* h3; *KromRozm III* F3, H4; *BibRadz* *4v; *OrzRozm Lv*; *GrzegRóżn* E4; *SarnUzn* E4v; A wdy widzimy/ íż [...] zawdy ftárzy byli w tym íwym iákoby przirodzonym błędzie/ czo fie s kfiąg pokazác może/ zwláfzczá s Komediý *GórnDworz* H5v; *WujJud* 5; *WujJudConf* 152v; *MycPrz* II C; á choć ie [słowa] potym w piáno/ tedy przedfię nie we wlfzech kfięgach były/ iáko fię z Eufebiulá pokazálo. *BudNT* Ii3v; á iefli to z Pálmu tego pokázác fie nie może: á iákośz fie z Ezáiálfzá pokázác ma? *CzechRozm* 134, 12, 52, 154v, 157; *StryjKron* 288; *CzechEp* 15, 25, 76, 91, 126 (18); *CzechEpPORz* **3; okazawfzy íż o tey zmyfloney zwierzchności iego nic fię z fłow Pána Chríftulowých pokázác nie moglo: [...] *NiemObr* 41, 59, 124 [2 r.], 147, 149, 150, 162; *ReszPrz* 80; *LatHar* 125; *WujNT* 392; *SarnStat* *7; *SkarKazSej* 684b.

pokazało się komu (5): *CzechRozm* 129, 183; gdyż fię to wam pokazálo/ że v nas chrześcián tylko prawdziwa chrześciánfka miłość fię náyduie *ReszHoz* 140. *Cf* »na oko się pokaże«.

pokazało się czym [= przez co] (17): *OrzQuin Sv*; iáko fie to wżyftkimi lifty Apoftolŕkimi/ y ich teŕ Dzieiámi pokázác moŕe *CzechRozm 259*; A ná to co rzeká Niemcy/ co fię wielem piŕmá pokázác moŕe/ iz roznic miedzy Polaki y Prufzaki nigdy Niemcy nieŕádzili áni pogadzáli? *ModrzBaz 105v*; *CzechEp 97, 355, 384*; *NiemObr 47*. Cf »przykázdem się pokaŕe«, »samá rzeczą się pokazało«, »ŕwiadectwem pokazać się moŕe«, »wywodem się pokazało«.

pokazało się na kim, na czym (3): *CzechRozm 231*; *ReszPrz 75*; To fię pokázáło y w ftárym zakonie ná Amázyaŕŕie krolu *SkarKazSej 685a*.

pokazało się o kim, o czym (5): *MycPrz I B4*; Niech X.K. weyŕrzy w to co fię przedtym o tym zmyŕlonym ŕynu z ftárych Pátreŕow pokázáło *CzechEp 279, 76, 423*. Cf *pokazało się o kim, ze zdaniem podmiotowym*.

pokazało się gdzie [= w tekŕcie] (56): *KromRozm I E2*; Co by ŕye wnáŕŕych Polŕkich ftátuŕyech pokázác mogło *KromRozm II b, 1, x4v*; *OrzRozm F*; *SarnUzn D5*; *KuczbKat 150*; Boŕŕie ich ftáre błędy wŕkrzeŕili málo nie wżyftkie: iáko fie niŕzey pokaŕe. *WujJud 11v, 1v, 4v, 6v, 94, 102, 111, 126*; *BiaŕKaz Hv*; *BudNT przedm b*; *CzechRozm 211*; *SkarJedn 42, 98, 117, 156, 157 (9)*; *ZapKóŕcier 1580/15v*; *StryjKron 288, 309, 697*; o ŕowo Boŕe niedbáia/ [...] iáko fię ná poczátku tych ksiáŕek pokázáło *CzechEp 318, 76, 107, 139, 140, 285 (15)*; *NiemObr 21, 35, 95*; iáko fię wyŕŕzey ná kárcie 378. pokázáło. *LatHar 476, 77, 511*; *WysKaz 32*; *JanNKar C2v, F2v*; *SkarKazSej 685a*.

pokazało się skąd (7): *CzechRozm 167*; *ModrzBaz 98v*; *CzechEp 25, 355, 361*; Iáko [ŕony] nie ŕá przednieyŕŕemi w roŕkazániu nád meŕe ŕwe. Co fię ftád pokázác moŕe/ iŕe Pan Bog ftworzył niewiáŕte nie z gŕowy/ ále z koŕŕi tey/ ktorá z boku y z poŕzrodku wyiáŕ *WerKaz 287*; *Paprup E3*.

pokazało się o kim, ze zdaniem podmiotowym nawiáŕzujúcym do dopeŕnienia dalszego (1): w ktorým [tekŕcie *Ewangelii*] o Pánu y Krolu náŕzym Niebieŕkim/ prawđziwym ŕynu Boŕzym/ iáko weŕ wierzyć mamy/ y iáko wyznawáć/ oquicie się pokázáło. *BiaŕKaz Hv*.

Ze zdaniem podmiotowym [w tym z zapowiednikiem: to (33); iz, ŕe (51), zaimek pytajny (17), ŕeby, aby ‘ŕe’ (4), jako ‘ŕe’ (3), czyli (1), jesli ‘czy’ (1)] (77): Ale fluffhye czyli nyefluffnye nam to przypifuya/ to ŕye pokaŕe. *KromRozm II b3v, 1, r4*; *KromRozm III C, F3, K, K3v*; *OrzQuin Sv*; *SarnUzn C6v, C8v, E4v, F7v*; *GórnDworz I2*; *KuczbKat 150, 155*; Ieŕli to ták ieŕt/ pokaŕe fie ná ŕwych mieŕcách *WujJud 1v, 152v*; *WujJudConf 152v*; *RejPosWstaw [21³]v*; ále ieŕliŕz fie ná ŕwym mniemániu omyŕá/ tedy fie to pokaŕe iz plotá ŕami nie wiedzieć co. *CzechRozm 134v, 12, 52, 55v, 125, 129 (11)*; Bo ten obyczáy [...] iáko cŕęŕto ŕzkodliwy bywa/ łácnó ŕię to pokázác moŕe. *ModrzBaz 29v, 85, 90v, 98v, 103*; Przyŕtępuie do te^{ŕo}/ áby fię pokázáło iáko tey mocy y zwierzchnoŕŕi nád wŕzytkimi ŕwiátá wŕzjtkie^{ŕo} Biŕkupj/ Rzymŕki Biŕkup zázwdy wŕywaŕ áŕ do tego cŕáfu. *SkarJedn 121*; *Skarŕyw 389, 496*; *StryjKron 309*; áby fię tymŕe ŕpoŕobem y to zázraz/ w ŕwym porzádku/ pokázáło/ co teŕ mnie y z bráŕciá moia I.M.X.K. nieŕuffznie zádáie *CzechEp 211*; á pokázác fię to z drugiey ŕtrony nie moŕe/ áby [*Chryŕtus*] tym cŕáŕem miaŕ komu kroleŕtwo ŕpuŕŕić *CzechEp 330, 36, 75, 91, 100, 108 [2 r.] (23)*; *NiemObr 59, 110, 149, 150*; *ReszPrz 80*; *ReszHoz 140*; *ReszList 165*; *ActReg 21*; Srzody teŕ ŕe od Apoftolŕkich cŕáŕow niektore mieŕcá paŕzczáŕy/ [...] pokázác fię moŕe z Ignácyuŕŕá S. *LatHar 125, 511*; *WujNT przedm 17, 26, s. 332*; Lecŕ to iáko gŕupia y nikczemna mowá/ pokázáło fię wyŕŕzey. *WysKaz 32, 33*.

Ze zdaniem luźno nawiązanym (1): [o królu] Wiem ze inatzei wiłlawią go ci ktorem/ bel tilko famem pozitetzniem ktorich yeft niewiele. Inatzeici ktorem bel nie Panem ani Krolem ale Tiranem/ tich yeft niemalo: ato łtąd mowic y pokazac łie moze/ tzo łie iednemu nad prawo dzieje [!] włzitkiem łie dzieie. *PaprUp E3.*

W charakterystycznych połączeniach: pokazało się z dawniejszych pisarzow, z doktorow (3), z dowodow, z Dziejow Apostolskich (3), z historyj (2), z kanonow, z kronik, z ksiąg, z patresow, z pism [czyich] (3), z (miejsce) Pisma Świętego (4), z pogańskich pisarzow, z powinowatości krolewskiej, z przykładow (3), z przyrodzonego zakonu, z psalmu, z rozmow (2), z sentencyjej, z słow [czyich] (5), z starych ojcow, z statutow, z świadectwa (2), z wyznania [czyjego], z Wyznania Apostolskiego; pokazało się dowodem, Ewanjeliją, Listy Apostolskimi, ojcami, pismem, słowy.

W charakterystycznych konstrukcjach: jak(o) się pokazało (pokaże) (84); pokaże (pokazało) się niżej (16), wyższej (19).

Frazy: »dostatecznie się pokazało (a. pokazać się może)« (5): przeto Káplán [...] wyłłzym nád Krolá w Polłzce będąc/ co łye iuż pierwey dołtáthecznie pokazał/ vczynił przeciwko dołtoieńtww łwemu/ że łye przez Przyłięgę łwá podnożkiem łtał Krolewłkim OrzRozm I4v; CzechRozm 128v; CzechEp 80; NiemObr 21, 59.

»jaśnie się pokazało (a. pokazać się może)« [szyk zmienny] (9): KromRozm III C, H4; Abowiem theraz nád łwiátłlo iáłniey łie pokazał/ że Pan náłz Iezus Kryłtus ielt prawdziwy Bog RejPosWstaw [21³]v; SkarJedn 180; CzechEp 36, 108, 242; WujNT 392; SkarKazSej 684b.

»na krotce (a. krotko) się pokazało (a. pokazać się musi)« (5): Ale iáko go [Pisma Św.] wzywa: iáko ie wykłáda: iáko łtrofuie: to łie tu iuż nákrótce pokazać mułi. CzechEp 138, 80, 107, 284, 373.

*»na oko [komu] się pokaże« (2): Iáko łie toż I.M.X. Powodowłkiemu/ onych náłładowcy pilne^{mm}/ przydáło: że łie też częłto y z inłzym y łam złobá nie zgadza. Co mu łie też ná oko/ y káždemu z Wędzidłá iegoż pokaże. CzechEpPORz **3; LatHar +5.*

*»przykłádem się pokaże (a. pokazać się może)« = *exemplo probari potest* Modrz (2): ModrzBaz 103; iákoż łie to potym niżej ná łwym mieyłcu żywym przykłádem pokaże. CzechEp 336.*

»samá rzeczą, samo się pokaże (pokazało)« (2:1): twirdzą/ iż myłmy porzákdu ápołtołłkiego ođłtámpili/ [...] á oni ij zádzyerżeli [...]. (-) To łye łámo pokaże/ gdy obaczmy/ yáki porzákdek w kołcyele ápołtołłowe zołtáwili. KromRozm III G6v; Co ábyć łie nie łłowy ále łámą rzeczą pokazał: ták o tym z tobą mowić będą. CzechRozm 183; WujNT przedm 17.

»pokazać się może skutecznie« (1): y to łie pokázáć nie może skutecznie że by Ian y Páweł Moizelzá [...] wykłádáli. CzechEp 180.

»świadectwem pokazać się może« (2): Co łie wielkim y gęłtym łwiadectwem Pilmá łwiętego pokázáć może. KuczbKat 315; CzechEp 75.

»wywodem, dowodnie (a. dowodem) się pokazało (a. może się pokazać)« [szyk zmienny] (3:2): KromRozm I F; KromRozm III C; MycPrz I B4; Opusczią łie wywody ktoremi łie moze to pokazać, iż Podawca albo Dziedzic łei wsi wktorey Kołcioł iest, pustoszyc go ob differentiam niemogł religionis. ActReg 21; WujNT 332.

»znacznie się pokazało (a. pokazać się mogło)« (5): *CzechRozm* 202v; Gdyż się już y to dożyć znaczyć pokazało/ iż żaden/ ktoby chciał być dobrym Chryśtyáninem/ nie ma nikomu/ [...] złożyćć *CzechEp* 100, 298, 339, 342.

β. *Znaleźć się, zostać stwierdzonym w wyniku kontroli* (6) :

pokazać się u kogo (2): Czego wśzytkiego dośtáteczną íprawę wźiáwłzy zá dekláráciá ich/ v tego/ v kógoby się pokazało/ Inſtigátor náłz ná Trybunale dochodzić ma. *SarnStat* 417, 6.

pokazać się przy kim (4): Tákże w W. X. Lit. cokolwiek fye przy Száfárách/ Poborcách/ y Stárośtách z liczb reft poborowych pokaże/ [...] do rąk Podfkárbięgo W. X. Litewfkiego [...] oddáno do nich bydź ma *SarnStat* 417, 414, 416, 417.

γ. *Sprawdzić się, potwierdzić się* (39) :

αα. *W zdaniach z podmiotem* (5) :

pokazać się czym [= przez co] (1): á gdzież się tedy więcey oná równość pokázác może/ iedno karániem męzoboyce ná gárdle? *ModrzBaz* 27v.

pokazać się w kim, w czym (3): Przetoż długo tego nie roztrzáłáiąc/ co się nákrátce wyrzekło: áni wywodząc figur zakonnych/ z okázowániem rzeczy figurowánych/ iáko się ony cieľne rzeczy w duchownych pokazały y wykonały: to tylko ieśzcze przydam. *CzechEp* 32. Cf *Fraza*.

Fraza: »skutek się pokazał; skutkiem się pokazać« [w tym: w kim, w czym (2)] (2:1): *BiałKat* 311; prócz figur/ podobieńſtw/ y obietnic ośtátnim czáłom łłużących: ktore się skutkiem w Chriśtuśie Ieżuśie pokazały *CzechEp* 220; przeto/ iż to przedtym piáli niż się znaczne skutki opifánia Dánielowego pokazały *CzechEp* 373.

ββ. *W zdaniach bezpodmiotowych lub z formalnym podmiotem „to”, „co”* (34) : *SkarŻyw* 108; A ci Krolowie potym obaczywłzy się/ mieli się przeciwko beśtyey oborzyć/ [...] co się tych náłzych czáłow pokazało *NiemObr* 164.

pokazało się z kogo (1): iż Bog [...] ludzi niektórych duchem ſwoim pobudzał: áby onemu/ od Kśiáżąt / y przełożonych żydowfkich wzgárdzonemu/ cześć/ y chwałę/ oddawali/ [...] co się napirwey pokazało/ z onych mędrcom/ ktorzy z dáleká przyiechawłzy/ iemu cześć wyrządzáli *NiemObr* 118.

pokazało się na kim (3): á iáko zá wálem/ zamek mocnie ſtoi: ták zá temi Ceremoniámi/ ktore ſá iáko wály/ krzepczy się y vmocniá wiárá náłzá. Gdzie by ten wał Szátan przekopał/ łáčno by nam y wiárę z ſercá wykradł: co się ná tych Heretykách pokazało. *SkarŻyw* 114; *SkarKaz* 82b; *SkarKazSej* 679b.

pokazało się w kim, w czym (23): gdzie Pan Chriśtus Kroleśtwo niebieśkie powiáda być podobne niewodowi/ ktory y złe y dobre ryby záwiera [...]. Co się y w onym korabiu Noęgo pokazało/ w ktorym y czyłte y nieczyłte żwierzętá były. *WujJud* 130; *CzechRozm* 107v, 108, 168; *SkarJedn* 82; iż ná niey [antychryśtowskiej stolicy] nie tylko męźczyzná, ále y biaległowy [...] ſiedzieć miály. Iáko się to pokazało w oney Gilbercie, ktorą Ianem 8. názwáli *CzechEp* 417, 366, 411, 415. Cf *Zwroty*.

Ze zdaniem podmiotowym (2): Toć nie mowi iżby aż przy ſkończeniu práwie ſwiátá/ dopiero się pokázác to miáło/ co się mowi o Antychriście *CzechEp* 354, 415.

W charakterystycznym połączeniu: jako się pokazało (5).

Frazy: »[w kim] jasnie, jawnie się pokazało (a. pokazać się może)« (1:1): *KromRozm II* bv; A złych dzieci dwadzieścia [...] Iednegoż oycá mátki Inadz nie vchowaią. Co fie w tych białych główkach iáwnie pokazało/ Ktore [...] Wziąwfy od oycá wżytko łůżyć mu niechciály *HistLan* A3v.

»[w kim] prawdziwie się pokazało« (1): Co iż fię wżytko w nim [tj. *Chrystusie*] skutecznie y prawdziwie pokazało/ tedy to iest y było świádecstwem tego/ iż był y iest prawdziwym człowiekiem *CzechEp* 308.

»pokazało się samą rzeczą« (1): Abowiem [...] niebo iáfną y wdzięczną świátłością przez krotki czas iáwnie świeciło/ znacząc śmierć Xiążęciá Boleławá Wtydliwego Monárchy Polkiego/ co fię wnet pokazało lamą rzeczą. *StryjKron* 350.

»skutkiem, skutecznie się pokazało (a. pokazać się miało)« [w tym: w kim (4)] (4:2): áby sie spełniło y skutkiem ono pokazało co Pan przez Izaiáfzá mowił *KuczbKat* 390; *CzechRozm* 107, 177, 192v; *SkarŻyw* 507; *CzechEp* 158.

»znacznie się pokazało« [w tym: w kim, w czym (6)] (7): *HistLan* E4v; *CzechRozm* 108v; *CzechEp* 357, 417; aż potym do tego przyłzło/ iż ten rozek máły [tj. *papież*] wyroł/ y zupełnie vroł: co fię náznáczniey pokazało/ gdy Celárze Niemieckie omamiwfy pohołdował. *NiemObr* 169, 153, 164.

»żrzetelnie [w kim] się pokazało« (1): gdy mu [*Daniel Antychrystowi*] to przypifuie/ iż miał świéte Boże wyfokie niłzczyć y prześládowác [...]. Co fię wżytko żrzetelnie w Papiézách Rzymkich pokazało *NiemObr* 170.

Szereg: »pokazało się i wypełniło« (2): gdyż tego Prorok nie twierdzi: ále to tylko pokázuie/ o czym fie iuż mowiło. To iest o zacności mężá iednego podobnego Heliafzowi/ co fie w Ianie pokazało y wypełniło. *CzechRozm* 108, 192v.

δ. Z podmiotem oznaczającym cechy i uczucia: *uzewnętrznić się, przejawić się w działaniu, postępowaniu; uwidocznić się przez swoje skutki* (36) : Wnetci fie tu ich niepráwość/ y zdrádá pokaże. *KochZuz* A4v; *ModrzBaz* 108v, 126v; co był znák wielkiej náuki iego/ ktora fię potym pokazała. *SkarŻyw* 200, 206, 335, 497; *GostGosp* 66; *SarnStat* 1225; ábyście o tym myłlili y rádźili/ iákoby [...] wáfzá ku R. P. miłość gorąca y łczera pokázác fię mogła. *SkarKazSej* 664b.

pokazać się z czego (1): A [poświęcenie] pokázác fie też nie może/ iedno z vczynkow dobrych świétych *CzechRozm* 215v.

pokazać się komu (1): [pisałem do was] żeby fię wam pokazało pilne stárání náłze [ad manifestandam sollicitudinem nostram] ktore mamy o was przed Bogiem *WujNT* 2.Por 7/12.

pokazać się czym w czym [= przez co] (1): Czym fię y iego ku czyłtości dziwna ostrożność/ y miłóšierdzie Bołkie nád nim/ y przyiazń Bogárodzice/ w cudu takim pokazała *SkarŻyw* 319.

pokazać się nad kim [= w stosunku do kogo] (1): Niechay miłóšierdzie twoie/ Pánie/ pokaże fię nád námi. *LatHar* 68.

pokazać się na kim (1): Máiełtat zás Páńłki pokaże fię w dołtátku y bogáctwách y świétności/ ktora fię ná oney iego czeladce pokaże *SkarKaz* 6a.

pokazać się na czym [= przez co] (1): dopiero fię ten cud [że *Chrystus karmi nas swym ciałem*] ziawił. Ná którym y miłość fię wielka pokázác mogła/ y łzkody nie ma ten co miłe swoie ciálem swoim karmi. *SkarKaz* 159a.

pokazać się w kim (9): á w tym iednák pokaże fie we mnie nie hárde fercze/ iż z nierownym łobie łkofztowáciem fie nie łromał *GórnDworz* 18, 15v; *CzechRozm* 215, 215v; *PaprPan* X4v; Téz Woźnégo gdyby fie pokazał w nim fałsz, nowi praktycy do Stárołty pozywáią. *SarnStat* 1280, 999. Cf »znacznie się pokazać«.

pokazać się w kim [= *w stosunku do kogo*] (1): Oto y ta gratitudo vestra pokazała się y wKrołowey ze posmierci brackiey nieopusciliście iey *ActReg* 23.

pokazać się w czym [= *przez co*] (4): *RejPosWstaw* 110v; nie mnieyłze nabożeńłtwo łudzi Chrześcijańłkich pokazało łię w nálezieniu y przenieśieniu tegoż ciála iego [św. Szczepana] *WujNT* 428. Cf *pokazać się czym w czym*; »jawnie się pokazać«.

pokazać się w czym [= *w jakich okolicznościach*] (1): że then zacny Krol był s tego żáłofny że thákowa łtałóć y mężność w rzeczy łprołney pokazała fie *Phil* K3.

pokazać się jakie (1): godnołć á łpráwy iego poczciwe/ [...] pokażą fie więthłze/ y chwálebnieyłze/ kiedy włzethecźność przy nich nie będzie. *GórnDworz* L2.

pokazać się skąd (1): Stąd się też może iego ołobna cnotá pokazać. Ze y połtronnym łwym nieprzyacielom źłie nieyczył. *BiałKaz* Mv.

W porównaniu (1): Bo iáko ogień/ ták y wiára miłóściá podpalona pokazać łię mułi *ReszList* 155.

W charakterystycznych połączeniach: pokazał(a, -o, -y) się cnota (2), czyrstwość, dowcip, dzielność, fałsz, hańba, harde serce, męstwo (mężność) (2), miłosierdzie (2), miłóć (2), nabożeńłtwo, nieprawość, niewdzięczność, okrucieńłtwo, ostroźność ku czystości, pilność, poboźność, pokora, przymioty, rozność, sprawa [= sprawność], sromota, stałóć, staranie, umiejętność, wdzięczność, wiara (3), wierność, zdrada, złoć, znak nauki.

Zwroty: »na jasniá, na światłó się pokazać« (1:1): Niewątpże tedy y ty w tem Therłyto/ żeby y twoie łromoty y hánby/ [...] niemiály kiedyłkolwiek ná iásniá łię pokazać [quin ... erumpant]. *ModrzBaz* 40v; częłtokroć vczciwe y łzczęłłiwe [...] dowcipy bywáią zemdlone/ iż niewdzięcznościá oná obraźone/ niechą łie ná łwiatłó czálłfem pokazać. *StryjKron* A6.

»[w czym = przez co] jawnie się pokazać« (1): Gdzie w tey tho nie ledá łprawie [tj. w przekładzie *Pisma Św.*] tych dobrych á cnych łudzi vmieiętność/ wiára/ y pilność/ [...] iawnie dołyc łeft łię pokazała *BibRadz* *2v.

»znacznie się pokazać« [w tym: w kim (2), po kim (1)] (3): Nie łeft bowiem rzecz táiemná/ iako wálza K: M: łtátecznie łzczere Boże łłowo y zbor iego rad widzłłz/ [...] Co łię ná on czas po wálzey K: M: dołyc znacznie pokazał/ gdy łię [...] niektorzy z łłuzębnikow Szatánłkich/ na zbor Pána Chriłtułłow tárğnęłi *BudBibKaw* A2v; *CzechEp* 200, 374.

b. *Z podmiotem osobowym*: dać podstawy do stwierdzenia czegoś o sobie, dać poznać swoje cechy, dać się poznać jako ktoś, jakiś (84) :

pokazać się jaki (4): *CzechRozm* 248; *CzechEp* 44, 411; zktorych [dzieci] nietylko dzieśiąte/ ále zgoła ktore łie nagrzechnieyłze pokaże/ mułzą ná niełzczęłłne Biłurmánłtwo oddáwáć. *PowodPr* 26.

pokazać się komu (3): *PaprPan* Cc4; Czyłi łię iuz [tajemnica] łpráwiłá y wykonałá/ y niź też przyłzedł/ y tym łię być czym łeft wiernym pokazał? *CzechEp* 354; *PaprUp* K.

pokazać się przez co (2): áby fie przez tákowe cudá wielkie y ftráfzne/ Bogiem wńzechmogącym pokazał. *CzechRozm* 104; *WujNT* 522 *marg.*

pokazać się czym [= przez co] (3): ábo więc ty wńzytki mieycá o Bogu Troiákem [...] mużá wykládác z Stánkárem/ Sábelliułzem/ y Nełtoryułzem/ czym fie bráciá być pokażá Zydom/ Thurkom/ y bálwochwálcom. *GrzegRóżn* C4; *SkarŻyw* 337; *CzechEp* 17.

pokazać się przed kim (3): łzukáią ciemnych kątow/ áby przed prołtymi [...] ludźmi/ [...] vcżonymi fie być pokażáli. *SkarŻyw* 301. *Cf* »pokazać się przed ludźmi«.

pokazać się w czym [= przez co] (1): Bo ták nie czuiác fie/ wprowadzác ząwždy będzie inłzego Chriřtułá zmyślonego/ przeciw prawdziwemu: w czym fie pokaże być Antychriřtem z łwoim Papieżem *CzechEp* 346.

pokazać się w czym [= że jest jaki] (2): Co fie też tycze łtrzymawálości/ ilekroć męłczyżnam pokázác fie w niey przyłzłó/ ząwždy [...] przed biálemigłowámi miewáli przodek *GórnDworz* Z8; *CzechEp* 142.

pokazać się kim, jakim (34): *GliczKsiąż* F3v; *GrzegRóżn* B2, B2v; kiedy fie iey trefi być przy iákiey rozmowie nie bárzo łtáteczney/ nie hneth fie porwác/ á włtác od niey ma/ chcąc fie náder łtáteczną/ á łurowego żywothá biáługłową pokázác *GórnDworz* V8v; *MycPrz* I [A3]; *CzechRozm* 104, 213; Bo fie w łpráwch Rycerłkich ták bieglým pokazał *PapPrz* Dd3; á ten [*Józef*] przeczyłtá dziewicę [...] zá małżonkę máiac/ wierným fie łtrożem czyłtości iey pokazał. *SkarŻyw* 245, 299, 310, 411, 440, 441 (9); iefli oni byli łli/ gorłzym fie on iefłcże pokazał *CzechEp* 401, 47; *PapPrz* K; *ActReg* 50; *Phil* S4; *GórnTroas* 6; Przetoż fie tu iáwnemi fáłszerzmi piłmá łwiętego pokażáli *Czechowic* y *Budny*/ łłumácze Nowego Tełtámentu Nowokrczeńcy *WujNT* 67, 2.*Cor* 8/3, s. 688, 2.*Thess* 1/10; *SarnStat* 306, 345; *PowodPr* 7; *SkarKaz* 454a, 514b. *Cf* »pokazać się przed ludźmi«, »pokazać się rzeczą«.

pokazać się jak (7): *GliczKsiąż* C6v; *GórnDworz* N5; Mężniey niłzi Antenor pokażá fie ząwždy. *PapPrz* K4v; *SkarŻyw* 305; Wktorym Actie tak się pokazał y stanął iak się godziłó. *ActReg* 50, 84; *CzahTr* G2.

cum inf „być” [w tym: *kim, jakim* (23), *z kogo* (1)] (24): *BibRadz* I 183d *marg*; *GrzegRóżn* C4, E3; *GórnDworz* E8v, L13v; *BiałKaz* F2; *PapPrz* Cc4; *SkarJedn* 47; *SkarŻyw* 112, 301, 337; Kto tedy miłóść ma ku komu/ temu nigdy złe⁸⁰ nic czynić nie będzie/ [...] á tym fie też z Bogá być pokaże. *CzechEp* 17, 346, 353, 357; Luther/ ábyłmy mu wiárę zgołá we wńzyłtkim dali/ niech fie Bogiem być pokaże/ ktoremułmy tylko łámemu tę cześć powinni. *ReszPrz* 65; *LatHar* 435; *WujNT* 60, 522 *marg*; Tego dárú Bożégo ábym fie y ia wdźięcznym byđz pokazał, tobie [...] práwá zebráné w tych kłięgách ofiárowác, naprzyłtoynieyłza mi fie rzecz widziáłá *SarnStat* 863, 863. *Cf* *Zwroty*.

Ze zdaniem orzecznikowym (2): *GórnDworz* E; ábych pokazał fie tym, zem iest dawným łługá domu Wá. Wielmożności: tedy to pápiérowé podárze W. M. Pánu łwemu M. ofiáruię. *SarnStat* 228.

Zwroty: »jawnie się pokazać [być kim]« (1): Gdzye fie iáwnie pokazał być oným Prorokiem wielkim/ o ktorym z dawná Moizelz prorokowál *RejPosWstaw* 41v.

»pokazać się przed ludźmi« [w tym: *jakim* (1), *za kogo* (1)] (2): *BiałKaz* B2; pokazawłzy fie iuż przed ludźmi zá práwego opfelá/ [...] ná ten czás vráđził Chryřtus [*udawany*] z łwemi Apołtołmi/ áby był wiedźion ná gorę *WerGość* 217.

»w oczach ludzkich pokazać się [być jakim]« (1): żeby Abrahám [...] zwierchu w oczách ludzkich pokazał się być wpráwiedliwionym. *WujNT* 790.

»prawdą się pokazać« = *że mowił prawdę* (1): Zeby ci, ktorzy rzeczy niepewne zá pewne Vdaią: á potym się prawdą nie pokážą, [...] Iáko zdraycy řurowey kaźni podpadáli. *CiekPotr* 16.

»pokazać się rzeczą, w skutkach [kim, być jakim]« [szyk zmienny] (1:1): ták teř y ná wierzchu á wřkutrách/ wrzeczách poczętych y řtworzonych/ [Bóg] wřyczřliwym się być pokazał *SkarŻyw* 258; Y ia téř ábym sie řługą W. M. pokazał nie řłowy tylko gołými, ale y rzeczą: tedy té księgi [...] W. M. mému M. Pánu ofiáruię. *SarnStat* 478.

α. *Przejawić swój stosunek do kogoř, potraktować kogoř jakoř [komu jak]* (4) : gdy więc ktory iř ná vrząd w ieřdźał/ To sie ieden drugimemu wyřtáwnie pokazał. *MycPrz* I B2; Káždemu sie ia ręczę ták pokaże řmieie *PapřPan* X2, G, Eev.

β. *Popisać się* (5) : Ná pułmiřki y liczbę niezwyčzáyną potraw/ muři řtáwáć/ byle się pokazać *SkarKazSej* 705a.

pokazać się komu z czym (1): A iáko się Sálomon Sábie krolowey z řwoią wielmořnořcią y chwálą pokazał *SkarKaz* 122b.

pokazać się z czym (3): iř Korynthiánię/ áby się z tym cudownym dárem ięzykow pokazáli/ rádzi ná tych rozmowách ięzykow obcyh á nieznáiomych wřywáli *WujNT* 615; *WitosřLut* A2v. *Cf pokazać się komu z czym.*

Zwrot: »miedzy ludźmi [w czym] się pokazać« (1): Orator dla tego rzeczy čzynię ma sie včzyć/ áby myędzy ludźmi wtem sie pokazał. *GliczKsięż* K5.

II. *W funkcji biernej: zostać przedstawionym, przedłożonym do wglądu [komu]* (1) : Potrzebá tego przedsię, áby mi się liczbá Dořtáteczna ze wřyřtkiey řummy pokazála. *CiekPotr* 34.

III. *Z neutralizacją funkcji zwrotnej: pokazać, wskazać [z czym]* (4) : Dobrze tedy Ireneus s. [...] to mieyřce obiářnia. [...] Niechayře tu teraz pokażą sie z onym mieyřcem Ianá s. gdzie mowi: To ięř řywot wiečny *SarnUzn* F3; iř káždy čłowiek ma tych [...]/ ktorym się pirwey rády o řwycz rzeczách zwierza/ niř się znimi pokaże [quam ea proferat]. *ModřBaz* 25v; Ięřli sie kto pokaże z Prokurácią niedořtáteczną, niech będzie káran. *SarnStat* 570; *PowodPr* 37.

Synonimy: **1.b.** *nastać, pojawić się, powstać; c.* *objawić się; e.* *przybyć; α.* *stawić się; 2.* *stać się; 3.b.* *popisać się.*

Formacje współrdzenne cf KAZAĆ.